

Kent Haruf (1943-2014) va néixer a Colorado, als Estats Units, lloc on ha situat totes les seves ficcions literàries. Llicenciat en arts i literatura per la Universitat de Wesleyan, Nebraska, va rebre els guardons que concedeixen l'Associació de Llibreters Mountains & Plains i la Fundació Whiting, el Premi Wallace Stegner i el John Dos Passos de literatura, així com una menció de la Fundació PEN/Hemingway i les distincions que atorguen *Los Angeles Times* i *The New Yorker*. També va ser finalista del National Book Award. Haruf va morir el novembre del 2014, just després d'acabar *Nosaltres en la nit* (Angle, 2017). La *Trilogia de Holt* (*Cançó de la plana*, *Capvespre* i *Benedicció*) li va valdre el reconeixement unànim dels lectors i la crítica literària gràcies a una prosa plàcida i senzilla, amb què explora les emocions i les relacions humanes d'una petita comunitat rural on també situa

El vincle més fort.

Marta Pera Cucurell va néixer a Mataró i es dedica professionalment a la traducció literària i audiovisual. Ha traduït documentals, sèries i pel·lícules per a la televisió i el cinema, i més d'un centenar d'obres de narrativa i poesia. És llicenciada en filologia anglogermànica i entre els autors que ha traduït figuren Virginia Woolf, Katherine Mansfield, Sylvia Plath, Emily Brontë, Doris Lessing, Margaret Atwood, Karen Russell, Henry James, Joseph Conrad, William Faulkner, Vladimir Nabokov, Harold Pinter, John Irving, John Berger, Robert Musil, Franz Kafka, Peter Handke, entre molts altres. Ha rebut el Premi Jordi Domènech de Traducció de Poesia per l'obra *Mestre de disfresses* de Charles Simic (Eumo, 2014) i el Premi Recvll de poesia per l'obra *La quinta essència de la pols* (Pagès, 2019). La podeu trobar al blog *Entre dos clars*.

John Irving – «Una escriptura meravellosa.»

Perry Glasser, *The New York Times Book Review* – «Una magnífica novel·la debut que s'endinsa amb sensibilitat i precisió en les vides dels que treballen la terra en el rigorós Oest Mitjà.»

Chris Wall, *Los Angeles Times Book Review* – «Un llibre impressionant i extremament ben construït, escrit amb sensibilitat i detall... Molt potent.»

Laura Hendrie, *Boston Review* – «Donant cos a la dura realitat del dia a dia al camp amb una prosa neta, tranquil·la i nítida, Haruf ha legitimat els homes i dones que saben com sobreviure en un paisatge que els nodreix i escanya alhora, i és això el que els fa herois.»

The Christian Science Monitor – «Kent Haruf té una prosa meravellosa. Els seus personatges tenen vida i la veu del narrador reverbera fins i tot després de passar l'última pàgina, amb humor, ironia i amor.»

The Oregonian – «En aquesta novel·la hi ha persones: individus dibuixats amb tanta destresa que el lector sap quin aspecte tenen, com parlen i com pensen.»

Library Journal – «Haruf escriu seguint la tradició de Hamlin Garland i Willa Cather sobre la vida restringida i el destí incert dels petits grangers de les Grans Planes. [...] En coneix la gent i la naturalesa de la vida que porten, i amb un estil senzill i captivador fa que el lector s'hi vinculi.»

Booklist – «Un tribut poderosament eloqüent a la dignitat i a la tenacitat essencials de l'esperit humà.»

De la *Trilogia de Holt* n'han dit

Ursula K. Le Guin, *The Guardian* – «Un escriptor d'una originalitat enlluernadora. Parla de manera pausada, amb intimitat però amb contenció, d'un adult a un altre. És curós a l'hora d'explicar una bona història, destil·la la veritat.»

Fe Fernández Villaret, *L'Espolsada Llibres* – «Un cop a dins de Holt i els seus habitants no n'hauria volgut marxar mai. Fa important la vida de les persones anònimes, sense grans gestes, i en canvi aquests personatges esdevenen inoblidables.»

Jordi Costa, *Llibreria Strogoff* – «L'emoció t'entra d'una manera crua i directa. Una novel·la de textures i de colors.»

David Vidal, *Ara Llegim* – «En el seu treball s'articula un lirisme descarnat com el de Cormac McCarthy i una atenció als minúsculs moviments del quotidià que evoca els relats de John Cheever o Raymond Carver. Cultiva, doncs, un estil eixut però molt gràfic, que descansa en escenes construïdes sobre detalls reveladors i una oïda infal·lible per al diàleg concís.»

Juan Marín, *El País* – «Perpetua el valor de les coses fonamentals. Una Amèrica que potser només poden recuperar els escriptors.»

Josep Massot, *La Vanguardia* – «Un estil fàcil que enganya, com els vins que entren amb suavitat i deixen el seu record durant molt de temps.»

The New Yorker – «Emotiu i compassiu. Cada trama de Holt projecta una ombra llarga, i l'essència de la història de Haruf és allò que succeeix quan aquelles ombres es toquen.»

Kent Haruf

El vincle més fort

Traducció de l'anglès de Marta Pera Cucurell

ANTÍPODA, 55

EDICIONS DEL PERISCOPI

Títol original: *The Tie That Binds*
© Kent Haruf, 1984

Primera edició: juny del 2021

© de la traducció: Marta Pera Cucurell, 2021
© de la fotografia de l'autor: Michael Lionstar
© de la fotografia de la coberta: FPG / Getty Images, 2021
© d'aquesta edició: Edicions del Periscopi SLU, 2021

Publicat per Edicions del Periscopi SLU
info@periscopi.cat
Web: www.periscopi.cat
Facebook: www.facebook.com/Periscopi
Twitter: twitter.com/Ed_Periscopi
Instagram: edicions_del_periscopi

Impressió:
Romanyà Valls
Sant Joan Baptista, 35
08789 - La Torre de Claramunt
Barcelona

Imprès a Catalunya – *Printed in Catalonia*

Edició a càrrec d'Aniol Rafel, Andrea Rovira i Marta Rubirola
Maquetació i disseny interior: Tono Cristòfol
Correcció: Miquel Saumell Santaegènia, Òscar Lozano i Núria Saurina Eudaldo
Disseny de la col·lecció i coberta: Tono Cristòfol

Aquest llibre s'ha imprès amb un paper offset cru de vuitanta grams i ha estat compaginat amb la tipografia Caslon Pro en cos 12.

Dipòsit legal: B 4427-2021
ISBN: 978-84-17339-67-8

Tots els drets reservats. Queda rigorosament prohibida, sense l'autorització escrita dels titulars del copyright, sota les sancions establertes per la llei, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment, inclosos la reprografia i el tractament informàtic, i la distribució d'exemplars mitjançant el lloguer o préstec públics.

1

L'Edith Goodnough ja no viu a pagès. Ara és al poble, a l'hospital, ajaguda en aquell llit blanc amb una agulla clavada al dors de la mà i un home que fa guàrdia al passadís, davant de la seva habitació. Aquesta setmana farà vuitanta anys: una dona de cabells blancs, polida i bonica, que mai no ha pesat més de cinquanta-dos quilos i que encara pesa molt menys des de Cap d'Any. Així i tot, el xèrif i els advocats esperen que es posi prou bona per poder-la asseure en una cadira de rodes i fer-li travessar el poble fins als jutjats per començar el judici. Quan això passi, si mai passa, no sé si gosaran emmanillar-la. Ja sabem que en Bud Sealy, el xèrif, és un malparit, d'acord, però així i tot no me l'imagino posant manilles a una dona com l'Edith Goodnough.

D'altra banda, no crec que la intenció d'en Bud Sealy fos arribar a ser tan malparit. Tot just fa nou dies era a la barra del Holt Café, assegut en un tamboret. Era divendres a la tarda; devien ser quarts de tres, la pausa que fa cada dia quan ja ha emplenat tota la paperassa, quan ja no li queda res més per fer que esperar que pleguin els nanos

de l'institut i comencin a conduir a tota pastilla per Main Street o surtin a la interestatal 34 a destrossar l'asfalt. Per tant, en Bud tenia temps. Era la seva estona de descans. Ja s'havia menjat el pastís de mantega i sucre moreno i la Betty se li havia endut el plat. Ara, mentre esperava que la segona tassa de cafè es refredés, estava girat sobre el tamboret, de manera que quedava de cara als homes que seien darrere seu, als compartiments. Els homes hi havien arribat abans que ell, amb pantalons de mudar i gorra ajustable. Un parell o tres li havien donat uns copets a l'esquena, com de costum, i s'havien anat a asseure en altres tamborets o als compartiments de més a la vora, de manera que podien enraonar entre ells i posar-se al dia.

Aquella tarda qui més parlava era en Bud. Els explicava una història. Em sembla que la majoria dels homes ja havien sentit aquella història un parell de vegades pel cap baix, tot i que dubto que a cap d'ells li passés pel cap impedir-li que la tornés a explicar, ja que l'única cosa que a tots els sobrava era la mateixa: temps. Vull dir que un parell o tres ja s'havien jubilat, tot i que de fet no havien treballat mai.

En tot cas, la història que en Bud explicava aquella tarda tenia a veure amb aquell home de la Fira Nacional de Bestiar de l'Oest que deambulava a la vista de tothom amb un tros de cordó rosa lligat al cos, com si estigués lligat a una de les màquines agrícoles exposades als passadissos del pavelló. S'exhibia davant del públic. Això fins que la policia el va agafar i se'l va emportar a la presó per exhibicionisme i per causar molèsties. El van fitxar. Al cap d'un parell de setmanes, quan el van fer comparèixer davant del jutge —un vell amb ulleres de muntura metàl·lica i sense ni un pèl al cap—, el jutge li diu:

«Mira, noi, et faré una pregunta i vull una resposta. Que estàs boig, noi?».

I l'home del cordó rosa diu:

«No, em sembla que no».

I el jutge diu:

«Doncs potser estàs mig boig?».

I l'home diu...

Però aquesta vegada en Bud no va arribar a dir què diu l'home perquè just en aquell moment va entrar al Holt Café algú que ni en Bud ni cap dels altres homes coneixien. Va preguntar qui era el xèrif. Un dels nois va assenyalar en Bud.

Va resultar que aquell desconegut era un periodista del diari de Denver. Acabava d'arribar al poble. A la comissaria li havien dit que potser trobaria el xèrif al Holt Café, i l'hi havia trobat. De manera que dato llavors, poc després de dos quarts de tres d'una tarda de divendres d'abril, el moment en què en Bud Sealy es va començar a convertir seriosament en un malparit. Perquè al cap de no gaires minuts en Bud i aquell periodista de Denver van sortir cap al cotxe de policia; van enfilar Main Street i no crec que haguessin viatjat gaire estona ni fins gaire lluny quan en Bud li va parlar del sac de cinquanta lliures de pinso per a gallines estripat amb un ganivet que algú havia deixat a l'abast de la mitja dotzena de gallines, a l'interior del galliner on no el podia mullar la pluja ni la neu.

Però amb això no en va tenir prou. Això no el satisfieia. L'home de Denver volia alguna cosa més que pinso de gallines. I per això en Bud va tombar per un dels carrers residencials i va recórrer un parell d'illes de cases sota els oms plens de brots que creixien al llarg de la vorera, i llavors, a Birch Street, o a Cedar, també li va parlar del gos, i li va

dir que aquell gos vell d'ulls entelats, que no havia estat mai lligat, aquella tarda de desembre en concret de feia tres mesos havia estat lligat i amb accés fàcil a menjar i aigua per uns quants dies.

Però això encara no era suficient. El pinso de gallines i el gos vell només eren un aperitiu per a la gana de l'home de Denver. I m'imagino que llavors devia començar a pressionar en Bud, a collar-lo fort i a exigir-li més. I potser aquesta vegada en Bud va començar a veure que ell també en podria treure alguna cosa. Potser en Bud es va imaginar que si el seu nom sortia a primera plana del diari de Denver, això asseguraria la seva inversió des de feia vint anys a les eleccions del comtat, com si fos una pòlissa d'assegurança permanent amb nosaltres que faria que volguéssim continuar marcant aquella X al costat del seu nom el primer dimarts de novembre. Perquè si el seu nom sortia amb lletres grosses als diaris de la gran ciutat, i ni més ni menys que a primera plana, estariem orgullosos d'ell, sentiríem orgull pel fet que un dels nostres hagués sabut portar una cosa com aquella, i després ja no caldria que es dediqués a explicar-nos històries al Holt Café per guanyar-se'ns. L'única cosa que hauria de fer seria posar el seu nom als papers electorals adequats en el moment oportú, comprovar que estava ben escrit, i llavors —què coi— continuar pagant les factures del metge de la seva dona i enviant diners per pagar les matrícules a la universitat estatal de Boulder, on ja es veia que el seu noi no arribaria a ser mai un malparit, i ni tan sols un graduat.

Però no ho sé del cert, si això era el que pensava en Bud. El que he suggerit només es basa en el que el conec després de cinquanta anys de veure'l i parlar-hi, si fa no fa, un cop a la setmana. No ho sé. L'única cosa que sé del cert és que el

seu cotxe de policia era al mig del camp una mica més tard, aquella mateixa tarda, i que ell i l'home de Denver encara eren a dintre, i encara enraonaven, i encara es llepaven l'un a l'altre com si fossin un parell de gossos parlant dels plaers recents amb una gossa en zel. Però no parlaven de cardades ni d'amor ni del temps, ni tan sols del preu dels porcs d'engreix a la subhasta de Brush. Era més que això. Em sembla que era molt més, perquè va ser allà i en aquell moment, amb el rostoll del blat de moro a una banda i el blat verd a l'altra, que en Bud Sealy va buidar el pap. Li va entregar l'Edith Goodnough.

Li va explicar que al desembre estava assegurada en silenci, gronxant-se, esperant, mentre a l'altra banda de la sala, en Lyman, el seu germà, jeia al seu llit, adormit i roncant, de cara a la paret. Però no va caldre que ho expliqués, això. N'hi va haver prou sense això. Encara bo que aquell malparit no sabia res dels prospectes de viatges d'en Lyman ni del pastís de carbassa, perquè si n'hagués sabut alguna cosa també l'hauria explicada. No et fot.

Jo, l'endemà a la tarda, quan el periodista em va venir a veure a mi, no li vaig explicar res.

D'això fa vuit dies. Dissabte. Primer sento el cruixit de les rodes a la grava, després la porta del cotxe. És massa aviat de la tarda perquè siguin la Mavis i la Rena Pickett que tornen del poble, i aixeco el cap, a la gàbia de la mànega de maneig on tracto les vaques i, en aquell moment, quan veig la matrícula de Denver, encara penso que deu ser un representant agrícola estatal que em ve a parlar del fertilitzant. Fins i tot quan veig que porta corbata i pantalons grocs

ho continuo pensant, perquè avui dia alguns representants agrícoles d'aquests verals es comencen a vestir així, com si es pensessin que en qualsevol moment els convidaran a jugar a ping-pong. Sigui com sigui, baixa del cotxe i ve cap a mi. Arriba al corral, busca la porta, es baralla amb el baldó, i llavors sembla que no ha trobat la manera d'obrir-lo perquè veig que s'hi enfila. Això no és pas bo per a les frontisses. De tota manera s'hi enfila, i quan és al capdamunt, amb la porta gronxant-se endavant i endarrere sota seu, passa totes dues cames per sobre i salta dins del corral on soc.

—Busco en Sanders Roscoe —em diu.

Em giro cap a la vaca. Li clavo l'agulla i fa un bramul, i després afluixo el jou retenidor de la mànega i surt corrent, fent saltirons d'ocell amb el cap cot i aixecant amb les peülles fems de vaca calents. Un bocí de la mida d'una moneda de cinquanta centaus li va a parar a la camisa, al costat de la corbata.

—L'ha trobat —li dic.

Em sembla que encara és un nano jove, però no li he pogut veure bé la cara. Ara mateix té el cap abaixat, examinant-se la camisa. Després, mentre l'observo, es treu un llapis Eversharp de la butxaca del pit i es posa a tocar amb la punta el bocí de fems. Un cop l'ha fet saltar del tot, i sembla que només hi hagi caigut una mica de salsa marró, es torna a posar el llapis a la butxaca i em dona la mà. Té la mà com el paper de vàter que a la tele diuen que no cal refregar. Flonja.

—Senyor Roscoe —em diu—. Soc en Dick Harrington. Del *Post*.

—Ah sí? —li dic—. Espero que no em vingui a vendre re.

—No —em diu—. Del *Denver Post*. És un diari. Potser el coneix.

—I tant, que el conec —li dic—. Però el tenim al porxo de darrere i ens hi escurem els peus per no entrar fems de vaca a la cuina. —Llavors tiro el cap enrere i ric—. Aixins estalviem estores!

Però no li fa gaire gràcia; em clava una mirada de Com es pot ser tan ignorant? Els paios com ell es pensen que quan han fet les cent cinquanta milles cap a l'est des de Denver fins aquí es troben gent que no sap res. Es pensen que ens han d'ensenyar, als pobres aixafaterrossos ignorants. Es pensen que no sabem què és el *Denver Post*. I tant que ho sabem. Però se'ns en refot.

Ara torna a tenir les mans enfeinades. Es veu que sempre té les mans fent feina, que no les pot tenir mai quietes. Se'n posa una a la butxaca de darrere dels pantalons, en treu la cartera, l'obre i tria amb els dits una targeta blanca. L'examinó. Hi ha el logotip del diari a la part superior amb el seu nom imprès més avall —però a la targeta hi diu Richard—, amb un número de telèfon a sota per trucar-li al despatx si és que mai algú li vol trucar al despatx. L'hi torno.

—Se la pot quedar —em diu.

—No —dic—. La perdria per'quí fora.

—Vaja —diu—. Vaja...

Però llavors sembla que no sàpiga com continuar. Mira cap a l'altre extrem del corral on les tres o quatre vaques que ja he tractat s'empenten les unes a les altres contra la tanca, de cara al periodista, amb els ulls en blanc amb pinta d'estar a punt de tombar la tanca o, si això no funciona, posar-se a córrer de dret cap a ell i perseguir-lo per tot el corral fins a la porta que no ha sabut obrir i escapar-s'hi. De manera

que durant un parell de minuts les vaques i el jove es miren, les vaques i el jove s'escruten al corral separats per un espai d'una dotzena de passes ple de fems calents de vaca fins que, tot d'un plegat, una vaca que encara no he tractat decideix que ha de bramular. I llavors és com si algú l'hagi estirat fort per una màniga; el jove es gira cap a l'altre costat, ràpid, de cara a la vaca. La vaca encara està atrapada al pas estret de la mànega que va a parar a la gàbia; se la veu entre els barrots del passadís. També té els ulls gairebé en blanc, i comença a estar una mica nerviosa perquè l'han deixat sola, però almenys hi ha allò —la barrera de barrots— que la separa d'ell i, a més, encabida com està a la mànega, no té prou espai per recular per agafar embranzida i fer un bon salt, suposant que volgués saltar cap a ell. Cosa que segurament no vol. Però em sembla que ell no ho sap.

—Senyor Roscoe —em diu—. No hi ha un altre lloc on puguem parlar?

—Ah —li dic, caminant cap a les vaques—, no els ha de fer cas. És que no n'han vist gaires, de pantalons grocs. Si els dona una mica de temps... s'hi acostumaran.

Vacil·lant, torna a mirar cap a les vaques. Haig de reconèixer que no han canviat pas d'actitud. Encara fan cara de morir-se de ganes de córrer o de voler sortir d'allà com sigui. Encara el miren amb els ulls en blanc i el cul tan encastat a la tanca com poden.

—Vaja —em diu, girant-se cap a mi—, és que m'agradaria fer-li unes quantes preguntes, si puc. Li puc fer unes quantes preguntes?

—Depèn —dic.

—De què? —diu.

—Del que em preguntis.

I llavors em fa les preguntes, i les preguntes que em fa demostren que no és un representant agrícola estatal, que no arriba ni tan sols a això. I demostren que, tot i els pantalons grocs, s'ha acabat la broma. Perquè el que em pregunta és això:

—Vostè és un bon veí, oi, senyor Roscoe?

—Ho puc ser —dic, perquè ara sé on vol anar a parar; sé què més em preguntarà.

—Vull dir que coneix tots els veïns de la rodalia —diu.

—Potser sí. Uns quants.

—L'Edith Goodnough i el seu germà Lyman, posem per cas? —diu—. M'han dit que vostè els coneixia més bé que ningú. Que els feia favors. És veritat?

Ja està. No ha trigat gaire. I li dic:

—I tota aquesta gent amb qui diu que ha parlat no li han ensenyat a pronunciar bé el nom, si més no..., mentre li explicaven tota la història?

—Vol dir que no és Gudnou?

—No.

—Doncs com es pronuncia?

—Gudno.

—D'acord —diu—. Com vulgui.

Llavors torna a estirar el braç per furgar-se la butxaca de darrere. En treu un petit bloc d'espiral i hi escriu alguna cosa amb el llapis Eversharp que fa una estona ha utilitzat per fer-se saltar el bocí de fems de vaca de la camisa. Quan ha acabat de gargotejar, diu:

—Vivien en una casa al mateix camí que vostè, oi?

—Encara és seva —dic—. De moment no els l'ha comprada ningú.

—Sí —diu—, i sé que és al capdavall del seu camí.

De manera que ara comença a parlar així, com si estigués molt segur d'ell mateix, perquè amb el bloc d'espiral i el llapis a les mans ja no pensa que trepitja fems a dins d'un corral on, a deu metres d'on és, unes quantes vaques acabades de tractar encara són en aquesta banda de la tanca i, de la mateixa manera que l'estan mirant, també es podrien posar a córrer i investir-lo.

Però continua. Diu:

—M'han dit que vostè va ser el primer que hi va anar, aquella nit de desembre. Que quan els altres van arribar vostè ja hi era esperant-los, i que no els volia deixar entrar a dintre. Va provar d'impedir-ho. Per què ho va fer? —diu.

—Digui-m'ho vostè. Veig que ho sap tot.

—Miri, senyor Roscoe —em diu—. Només vull aconseguir el que el meu cap m'ha enviat a buscar. I em penso que a mi m'agrada tan poc com a vostè. Però em sembla que sé com es devia sentir en relació a...

—Vostè no sap re de re, collons —li dic.

—D'acord —diu—. D'acord, deixem-ho, això. Però escolti, li vull fer una altra pregunta. Si m'ho permet. Vostè reconeix que va ser deliberat, oi? Vostè no creu que fos un accident.

No li responc. El tinc plantat davant meu amb els seus pantalons de ping-pong grocs; el tinc a menys d'un braç, i pel que em vol fer comprometre a dir li hauria de ventar un mastegot. Però no ho faig. Me'l quedo mirant.

I diu:

—Però tots dos ho sabem, oi? Només vull saber què en pensa, vostè.

Ara sí que ja en tinc prou. Més que prou. Li dic:

—Vol saber què en penso?

—Sí.

—Penso que vostè no n'ha de fotre re, d'això. I penso que val més que se'n torni a Denver.

—Senyor Roscoe —em diu, pronunciant el meu nom, aquesta vegada, com si fos un reneç—. He parlat amb el xèrif, en Bud Sealy. I m'ha explicat...

—No —dic—. No, val més que se'n vagi. —I faig una passa cap a ell. Fa cara de sorpresa, com si hagués obert la porta que no tocava i s'hagués trobat una cosa que no s'esperava. Recula un parell de passes.

—Igualment sortirà tot —diu—. Ho sabré per algú altre.

—No pas per mi.

Torno a acostar-m'hi i me'l miro de prop, a poc més d'un pam de la seva cara. El bigoti que li creix sota el nas és esclarissat i té marques de la verola a la barra. Li convindria un tall de cabells. Però —això l'hi reconec— no continua reculant, encara que sigui una criatura, de manera que s'ha acabat jugar-hi. Li passo pel costat per anar fins a la porta del corral, l'obro tirant enrere la barra del baldó i l'hi aguanto oberta.

Ve cap a mi, i quan està a punt de passar-me pel costat per sortir per la porta li prenc el petit bloc de la mà i n'arrenco la primera pàgina, on ha escrit alguna cosa mentre parlava amb mi. Llavors li torno el bloc. Per la cara que fa, qualsevol diria que li acaben de pegar una bufetada.

—Què fa? —em diu—. No ho pot fer, això.

—Miri, jove —li dic—, foti el camp de casa meva. I no torni mai més. Entesos? No el vull tornar a veure.

Comença a dir alguna altra cosa; per sota del bigoti se li obre la boca, i de seguida es tanca. Es gira i s'allunya cap al seu cotxe. Hi entra i es queda uns moments mirant-me

per la finestra. Després fa girar la clau; el cotxe avança, esquitxant grava darrere seu mentre se'n va. El veig sortir pel camí que dona a la carretera que va al poble. Quan ja no el veig, miro què ha gargotejat al full que he arrencat del bloc. Hi diu: «Sanders Roscoe—cinquanteja—corpulent—tos-sut—veí dels Goodnoug—Gudno». Llavors l'estripo i tiro els bocins a terra. Amb el taló de la bota els pitjo fort per enfonsar-los sota la merda de vaca fins que han desaparegut, fins que no hi són i s'han convertit en un no-res marró. Xitxarel·lo dels collons.

Però no va servir de re. Ho va descobrir igualment. Va sortir als diaris igualment. Devia tornar a parlar amb en Bud Sealy i amb algú altre del poble. Va sortir a primera plana. Per això ara parlen de judici. La punyetera notícia del diari va provocar les enraonies sobre el judici.

Una part del que deia fins i tot era certa. Algunes de les coses que van posar a primera plana entre les dues fotos de l'Edith i en Lyman eren la veritat i tot, perquè m'imagino que fins i tot un periodista d'un diari de Denver pot entrar als jutjats del comtat de Holt i copiar la data del registre d'una propietat, i després, un cop s'ho ha apuntat bé, anar amb cotxe fins al cementiri i llegir què diu a les tres làpides que estan de costat a l'herba seca, apartades, a l'extrem del cementiri, on entre l'última làpida i el camp de blat de moro de l'Otis Murray només queda espai per a una altra tomba. Perquè això sí que ho va consignar bé. I un cop ho va tenir, al diari es van encarregar de plantificar-ho a primera plana.

Hi havia la foto de l'Edith aquí a l'esquerra i la d'en Lyman a l'altre costat, aquí a la dreta, i tots dos miraven

cap al mig, de manera que semblava no només que tots dos s'observaven, sinó que també escrutaven el que hi havia entremig. I el que hi havia entre tots dos, com una mena d'esquela, o potser simplement un escrit a l'interior de la coberta d'una Bíblia familiar, era això:

Roy Goodnough, nascut al comtat
de Cedar, Iowa, 1870

Ada Twamley, nascuda al comtat
de Johnson, Iowa, 1872

R. Goodnough & A. Twamley, casats el 1895
Can Goodnough, comtat de Holt, Colorado, 1896

Edith Goodnough, nascuda el 1897

Lyman Goodnough, nascut el 1899

Ada Twamley Goodnough, morí el 1914

Roy Goodnough, morí el 1952

I llavors, finalment, a sota d'això només hi havia una altra data, l'última, la que havia motivat que hi hagués la notícia a primera plana:

Divendres, 31 de desembre de 1976

De manera que aquesta part —la part que havia descobert el periodista de Denver i la part que n'havia imprès el diari— era veritat. Però això no era pas tot. Ni tan sols era tot respecte a aquella part. No al·ludia al com; no esmentava el per què. I fins i tot la continuació, que repetia el que en Bud Sealy li devia haver explicat sobre la mitja dotzena de gallines i el gos vell i en Lyman adormit al seu llit mentre l'Edith es gronxava, fins i tot allò era incomplet.

D'una banda, no deia res dels monyons d'en Roy. De l'altra, no parlava de l'espera d'en Lyman, ni dels seus Pontiacs, les seves postals i els seus bitllets de vint dòlars. I encara d'una altra, no explicava que la mateixa Edith havia esperat, primer que morís un, després que tornés l'altre, ni què li havia fet quan havia tornat, ni com, finalment, va aconseguir resistir durant aquells anys de guies turístiques. Ni deia res del meu pare.

Però ben mirat, la veritat és que no crec que el periodista de Denver hagués pogut escriure sobre aquestes coses encara que hagués volgut, en primer lloc perquè ningú no n'hi havia parlat i, per tant, no podia escriure-les després que les hi haguessin explicat. I jo no les hi explicaria. Jo hauria sigut el que les hi hauria pogut explicar —en Bud Sealy tenia raó, en això—. Però no les hi pensava explicar. Mai de la vida.

Però escolta, si fos algú que no les volgués publicar en un coi de diari i esbombar-ho tot a primera plana entre dues fotografies col·locades de manera que les persones de les fotografies havien de mirar per força el que hi havia imprès entre totes dues com si fos una cosa de què s'havien d'averkonyir... Vull dir que si algú només volgués seure en silenci en aquesta cadira de davant meu, a la taula, perquè som diumenge a la tarda, per anar-se bevent el cafè mentre jo parlava, i si no em vingués amb presses..., doncs llavors sí que les podria explicar. I ho explicaria tot de manera que no hi faltés res, i ho explicaria de manera que fos veritat.

Perquè escolta:

Aquest llibre s'ha acabat d'imprimir als tallers de Romanyà Valls el mes de juny del 2021.

El vincle més fort ha estat possible gràcies a la feina de l'escriptor Kent Haruf, la traductora Marta Pera Cucurell, els correctors Miquel Saumell Santaeugènia, Òscar Lozano i Núria Saurina Eudaldo, el dissenyador i maquetista Tono Cristòfol, la cap de premsa Núria Alemany, els editors Aniol Rafel, Andrea Rovira i Marta Rubirola, els estudiants en pràctiques Pau Gros i Carlota Cots, els treballadors de la distribuïdora UDL i els de la impremta Romanyà Valls.

Llibreters, us agraïm que n'hàgiu tingut cura.
Lectors, us agraïm el temps que hi heu dedicat.

«Casa té a veure amb la terra. Si la terra se t'obre.
Si t'estira fins al punt que l'espai que us separa a tu
i la terra es fon i formeu una unitat que batega
com el teu cor.»

Jesmyn Ward, *Canteu, esperits, canteu*
(traducció de Josefina Caball)

EDICIONS DEL PERISCOPI
www.periscopi.cat

